

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	IV/386-3/2018
Érkezett:	2018 MÁRC 29.
Példány:	1
Melléklet:	0 db
Kezelőiroda: 	

Tisztelt Alkotmánybíróság!

IV/386/2018.

Dr. Kende Péter Ügyvédi iroda
képviseli:
1133 Bp. Kende Péter
Tel: 23/ 06 315
Fax: 23/ 06 315
06 30 94 12 676
Ügyvédi iroda

KIEGÉSZÍTÉSE
ALKOTMÁNYJOGI PANASZÁHOZ

a Fővárosi Törvényszék 15.B.1313/2017/3. számú
és a Fővárosi Ítéltábla 2.Beüf.10.990/2017/2. számú
konkrét ügyben

Tisztelt Alkotmánybíróság!

A Fővárosi Ítéltábla 2.Beüf.10.990/2017/2. végzése – beleértve a Fővárosi Törvényszék 15.B.1313/2017/3. számú végzését is – elleni alkotmányjogi panaszunkat

k i e g é s z í t j ü k

a következőkkel.

A végzések nem ismerték el a sértetti minőségünket, ezzel megsértették az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz való alapjogunkat, a XV. cikk (1) bekezdésében biztosított törvény előtti egyenlőséghez való alapvető jogunkat, valamint a (2) bekezdésben biztosított hátrányos megkülönböztetéstől való tartózkodáshoz való alapvető jogunkat, és ezért kérjük a végzések megsemmisítését.

A hivatali visszaélés bűncselekménye azáltal valósult meg, hogy a vádlott bíró azért, hogy cégünknek jogtalan hátrányt okozzon, hivatali kötelességét megszegte (Btk. 305. § a) pontja).

A bűncselekmény kifejezetten a cégünk ellen irányult, így a bűncselekmény közvetlenül sértette a jogainkat, illetve veszélyeztette jogos érdekünket. Mint arra már hivatkoztunk, a jogtalan hátránynak szükségképpen van elszenvetője, mégpedig az, akit a jogtalan hátrány ér, és ennek a személynek a jogát – ráadásul közvetlenül – sérti a bűncselekmény, ezért ő mindenképpen sértett. Ráadásul nem is akármelyik jogunkat sértette, hanem éppen a pártatlan bíróhoz való alapvető jogunkat. Nyilvánvaló, hogy ha a bíró valóban jogtalan hátrányt akart nekünk okozni – és ez a büntető per érdemi központi kérdése –, akkor ő nem volt pártatlan, és önmagában e miatt is sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése.

Azonban nem szükséges, hogy egy, az Alaptörvényben biztosított joga sérüljön a sértettnek ahhoz, hogy őt a bíróság a Be. 51. § (1) bekezdése alapján sértettnek minősítse. Azonban jelen esetben még ráadásul ez is a helyzet. A továbbiakban azonban nem ezzel – tehát nem a vádlott által megsértett alapjogunkkal –, hanem a támadott végzések által megsértett alapjogainkkal foglalkozunk.

A jogtalan hátrány okozásának célzatával megvalósult hivatali visszaélés jellemzőit megvizsgálva elég feltűnő kell, hogy legyen mindenki számára, hogy a bűncselekmény elsősorban annak a személynek a jogait sérti, akivel szemben a bűncselekmény megvalósul. Tehát ha van is más dolog, amit ezen kívül még sért (pl. ilyen az állami apparátus jogszerű működésébe vetett bizalom is), az a személy, aki a jogtalan hátrány célpontja, mégiscsak közvetlenebb, sőt, a legközvetlenebb veszélyeztetettje a bűncselekménynek. Így van ez azon egyszerű oknál fogva is, hogy az elkövető nem a közbizalmat akarta megsérteni, hiszen bíróként abból él, hanem a konkrét személy (cégünk) jogát, aki ellen a cselekménye irányult. A bűncselekmény legközvetlenebb sértettje ezért a célszemély (cégünk), hiszen őt volt szándéka hátrányba hozni, és ezért a közbizalom csak ez után következik a közvetlenség sorában.

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelme

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerint „mindenkinek joga van ahhoz, hogy [...] valamely perben a jogait [...] bíróság tisztességes [...] tárgyaláson bírálja el”. A rendelkezés a „valamely perben” kifejezést használja, ezzel nem szűkíti le a jogok elbírálását kizárólag polgári perekre, ami azt jelenti, hogy a szabályozás büntető perekre is kiterjed. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében szereplő tisztességes eljáráshoz való jogot az Alkotmánybíróság állandó

gyakorlata úgy értelmezi, hogy ennek a jognak része a bírósághoz fordulás joga is, és az is, hogy a perbe vitt kérdésben – a vádban – a bíróság érdemben döntsön. Ez büntető per esetén azt jelenti, hogy akinek vádlói jogosultsága van, annak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése jogot biztosít a büntető per megindítására, és ahhoz is, hogy a vádját a bíróság érdemben elbírálja, azaz a megvádolt személy bűnössége kérdésében a bíróság állást foglaljon.

A Be. 229. § (1) bekezdése, valamint a 199. § (2) bekezdése szerint – pl. ha az ügyészség a feljelentést elutasította – a sértettnek joga van eldönteni, hogy kíván-e pótmagánvádlóként fellépni.

A sértett pótmagánvádlókénti fellépési lehetőségét konkrétan ugyan a Be. 229. § (1) bekezdése, valamint a 199. § (2) bekezdése biztosítja, ám az alkotmányosan magából az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből ered.

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből ered ugyanis a perek megindításának joga, így a büntető per sértett által történő megindításáé is. Az egy másik kérdés, hogy büntető pert a sértett csak bizonyos körülmények között indíthat, pl. csak akkor, ha az ügyész nem él az állam büntető igényével (Be. 53. § (1) bek.). Ha az ügyész él az állam büntető igényével, és büntető pert indít, a sértettnek nincs joga a saját részéről – külön – megvádolni a terheltet. Ez a szabály, bár a sértett büntető per indítási alapjoga ellen hat, nincs ellentmondásban az Alaptörvénnyel, mert az Alaptörvény lehetővé teszi az alapjogok korlátozását, és ilyen korlátozásról van szó akkor, ha az ügyész a vádat képviselni kívánja; ebben az esetben a sértett nem vádolhat. Ha azonban az ügyész nem kívánja képviselni a vádat, úgy a korlátozás nem lép érvénybe, „feléled” a sértett büntető igényhez való joga, és ezért a XXVIII. cikk (1) bekezdése alapján büntető pert indíthat.

A Be. 53. § (1) bekezdése, 199. § (2) bekezdése, valamint 299. § (1) bekezdése vádlói jogot biztosít a sértett számára – ha az ügyész azzal nem él –, és a sértettnek ez a joga az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében gyökerezik.

A támadott végzések megsértették az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított jogunkat a büntető per megindítására, és megsértették a vádlott bűnössége felőli döntéshez való jogunkat azáltal, hogy nem ismerték el sértetti minőségünket. Ezért a sértetti minőségünk fennállása, vagy fenn nem állása alapvető jogot, a per megindításához való jogunkat közvetlenül érinti, és e miatt alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés.

Megjegyezzük, hogy jelen alkotmányjogi panaszunk nincs ellentmondásban azzal, hogy az Alkotmánybíróság több alkalommal is kifejtette, hogy senkinek sincs alkotmányos joga pótmagánvádat előterjesztteni. Ugyanis nem azt sérelmezzük, hogy a sértettnek nincs joga pótmagánvádat előterjesztteni, mert azt a hatályos jog – feltételekhez kötötten, de – biztosítja.

Azt viszont hangsúlyozni szeretnénk, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése jogot biztosít a vád előterjesztésére, amit az Alaptörvény felhatalmazása alapján a Be. 53. § (1) bekezdése korlátoz úgy, hogy azt meghatározott feltételekhez köti. Jelen esetben arról van szó, hogy ezek a feltételek fennállnak, ezért a korlátozás nem érvényesül, így a jogunk a vád (pontosabban a pótmagánvád) előterjesztésére az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből ered. Ez azt jelenti, hogy abban az esetben, amikor a Be. 53. § (1) bekezdésében és a 199. § (2) bekezdésében szereplő feltételek fennállnak, úgy a sértettnek alkotmányos joga van a pótmagánvád előterjesztésére. Ez a jog ugyan nem feltétel nélküli, de ha a feltételek teljesülnek, az alkotmányos jog megilleti a sértettet.

A sértetti minőségünket részleteztük már a 2018.02.20-i alkotmányjogi panaszunkban, ahol megindokoltuk, hogy a bűncselekmény közvetlenül veszélyeztette a jogos érdekünket.

A jogerős végzés alaptalanul állítja, hogy a nem közvetlen, hanem áttételes jog- vagy érdeksérelem a pótmagánvádlói fellépést – azaz a sértetti minőséget – nem alapozza meg. Ez már nem jogalkalmazásnak minősül, hanem jogalkotásnak, amire a bíróságnak nincs hatásköre,

így a bíróság eljárása tisztességtelen volt. Az áttételes jogsérelem is jogsérelem, és mivel a Be. 51. § (1) bekezdése nem tesz különbséget közvetlen és áttételes jogsérelem között, az alapján az áttételes jogsérelem elszenvetője is sértettnek minősül, ezért ez is megalapozza a pótmagánvádlói fellépést. Esetünkben azonban nem csak áttételes, hanem közvetlen jogsérelemről van szó a fentebb már részletezett érvek alapján.

Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésének sérelme

Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésének első mondata úgy rendelkezik, hogy a törvény előtt mindenki egyenlő. Az Alaptörvény I. cikk (4) bekezdése szerint a jogi személyt is megilleti az az alapjog, amely természeténél fogva nem csak az emberre vonatkozik. A jogi személyeknek is lehetnek jogaik, ezért van létjogosultsága annak a kérdésnek, hogy ha egy adott jog megillet egy embert is és egy jogi személyt is, akkor az adott jog erősebb-e, ha egy ember rendelkezik vele, mint ha egy jogi személy. Erre is választ ad a rendelkezés: ugyanaz a jog ugyanolyan „erős”, akárki is rendelkezik vele, legyen az ember vagy jogi személy. A törvény előtti egyenlőséghez való jog a természeténél fogva a jogi személyt is megilleti, ezért az Alaptörvény a jogi személyek számára is biztosítja a törvény előtti egyenlőséghez való jogot. Ennek sérelmét jogi személy esetén is ugyanolyan módon kell megítélni, mint az ember esetén, azaz mintha az adott jogi helyzetben nem is a jogi személy, hanem egy ember állna; ha a törvény előtti egyenlőség sérelme megállapítható az ember esetében, úgy megállapítható akkor is, ha az adott jogi helyzetben az ember helyében egy jogi személy áll.

A törvény előtti egyenlőség tehát azt is jelenti, hogy ugyanabban a jogi helyzetben levő jogalanyok között nem tehető különbség.

A törvény előtti egyenlőség követelménye azt jelenti, hogy azonos szabályozási csoporton belül megkülönböztetés nem tehető. Ez a követelmény a jogalkotóra is érvényes, ám még inkább az a jogalkalmazó bíróságokra nézve. Sérti az emberi méltóságot és a törvény előtti egyenlőséget, ha a bíróság a törvény ellenére, törvényi felhatalmazás nélkül, önkényesen különbséget tesz a bűncselekmények elszenvetői, azaz sértettjei között. A Be. 51. § (1) bekezdése azokat – és ezek lehetnek emberek és jogi személyek is –, akiknek a jogát vagy a jogos érdekét a bűncselekmény sértette vagy veszélyeztette, egységesen sértetteknek nevezi. A rendelkezés szerint nincs kicsit sértett vagy nagyon sértett, nincs közvetlen sértett vagy áttételesen sértett: csak sértett van. A sértett attól sértett, hogy a bűncselekmény sérti a jogos érdekét. Ha sérti: sértett. Ha nem sérti: nem sértett. Ilyen egyszerű. Ennél bonyolultabb csak akkor lenne, ha a jogszabály ennél árnyaltabban fogalmazná meg. De nem teszi. Az összes bűncselekmény által megsértett vagy veszélyeztetett jog vagy jogos érdek birtokosa a Be. 51. § (1) bekezdése alapján ugyanúgy sértettnek minősül. A rendelkezés nem különbözteti meg egymástól ezeket a személyeket, ezért azt a bíróság sem teheti meg.

Bár jogi személy esetén az emberi méltóság sérelme némi magyarázatra szorulhat, ez nem jelenti azt, hogy ha a bíróság egy jogi személynek nem biztosítja a törvény előtti egyenlőséghez való jogát, akkor nem létezik olyan ember, akinek az emberi méltósága sérülne, hiszen jelen esetben a jogi személy (cégünk) törvényes képviselője egy ember, akinek sérült az emberi méltósága, mert a bíróság megsértette az általa vezetett cég törvény előtti egyenlőséghez való jogát. Ha veszünk két elméleti esetet, ami csak abban különbözik egymástól, hogy az egyikben egy ember a sértett, a másik esetben pedig egy jogi személy, akkor azt kell megállapítani, hogy a jogi személy igénye a sértetti pozíció betöltésére nem lehet gyengébb értékű, mint az ember igénye. Kicsit továbbgondolva: a jogi személy törvényes képviselőjének – aki egy ember – igénye

a sértetti pozícióra nem lehet kisebb értékű a másik ember sértetti pozícióhoz való igényéhez képest. A törvény előtti egyenlőség azt jelenti, hogy mindenki azonos erősségű, azonos hatékonyságú jogokkal bír ugyanabban a jogi helyzetben, és a „mindenkin” az Alaptörvény I. cikk (4) bekezdése alapján a jogi személyeket is érteni kell. Ha tehát egy adott jog megillet egy jogi személyt, és ugyanaz a jog megillet egy embert is, úgy az Alaptörvény ezt a jogot egyenlőnek deklarálja, azaz az adott jog ugyanolyan módon és mértékben illeti meg a jogi személyt is, mint az embert. Következésképpen, ha az ember esetén megállapítható a törvény előtti egyenlőség sérelme, úgy az megállapítható akkor is, ha az ember helyében jogi személy áll.

Jelen esetben a szabályozási csoport azon személyek csoportja, akiknek jogát sérti valamely bűncselekmény. Ha tehát egy bűncselekmény sérti valakinek a jogát, úgy ő sértettnek minősül. A törvényi szabályozás nem írja elő, hogy csak az minősül sértettnek, akinek jogát a bűncselekmény közvetlenül sértette, és az pedig nem volna sértett, akinek a jogát csak áttételesen sértette. Ezért a bíróság, amikor a sérelem közvetlenségét vizsgálta, törvényi felhatalmazás nélkül, önkényesen határozott a sértetti minőségünkről: nem alkalmazta a jogot, hanem alkotta, és ezzel az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdésén, valamint a T) cikk (1) bekezdésén keresztül megsértette az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított jogainkat.

Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésének sérelme

A végzések sértik a hátrányos megkülönböztetéstől való tartózkodáshoz való alapvető jogunkat, mert cégünket hátrányosan megkülönböztette a bíróság azoktól a sértettektől, akik a Be. 51. § (1) bekezdése alapján ugyanúgy sértetteknek minősülnek, mint cégünk (lásd fentebb: nincs kicsit sértett és nagyon sértett). Alaptörvény-ellenes, hogy egy másik bűncselekmény esetén, ami szintén veszélyezteteti valakinek a jogos érdekét, a bíróság elismeri őt sértettként, ám cégünket nem ismerték el sértettnek, pedig a bűncselekmény igenis veszélyeztetette jogos érdekünket (jogos érdek és jogos érdek között sem tehető különbség a Be. 51. § (1) bekezdésének szempontjából). A törvény nem kívánja meg a veszélyeztetés semmilyen fokát, formáját vagy fajtáját ahhoz, hogy az adott személy sértettnek minősüljön, így a hátrányos megkülönböztetés esetünkben megállapítható. Mint már említettük, a vádhoz a XXVIII. cikk (1) bekezdése biztosít számunkra alapvető jogot.

Mindhárom alapvető jogunkkal kapcsolatosan

A végzések szerint a hivatali visszaélésnek elvileg nem lehet sértettje. Ez nyilvánvaló ellentmondás, hiszen jelen esetben a hivatali visszaélés úgy valósult meg, hogy a megvádolt személy célja arra irányult, hogy cégünknek jogtalan hátrányt okozzon. Jelen – hivatali visszaélés megnevezésű – bűncselekmény cégünk jogát nyilvánvalóan sértette, hiszen jogunk van ahhoz, hogy a megvádolt személy ne akarjon nekünk jogtalan hátrányt okozni, és az is egyértelmű, hogy közvetlen jogsérelemről van szó. A jogtalan hátrány okozásának célzata önmagában megalapozza, hogy az veszélyeztetette – ráadásul közvetlenül – a jogos érdekünket.

A Be. 51. § (1) bekezdés szövegéből semmilyen módon nem lehet arra a következtetésre jutni, hogy cégünk, akinek a hivatalos személy vádlott a jogtalan hátrányt okozni kívánta, ne lenne sértett.

A jogerős végzés szerint az, hogy egy bűncselekménynek a törvényi tényállása sem passzív alanyt, sem eredményt nem tartalmaz, nyilvánvalóvá teszi, hogy a bűncselekmény általi jogsértés, veszélyeztetés az állami, társadalmi vagy gazdasági rend (mint jogtárgy) sérelmével jár, s esetleges következménye konkrét természetes vagy jogi személyekre nézve csupán áttételes.

A Be. 305. § a) pontjában szereplő törvényi tényállás szerint az a hivatalos személy, aki azért, hogy jogtalan hátrányt okozzon vagy jogtalan előnyt szerezzen, hivatali kötelességét megszegi, hivatali visszaélést követ el.

Kétségtelen, hogy a törvényi tényállásban nem szerepel a „más” (személy) szó, így nem szembetűnő, hogy a bűncselekménynek lehet passzív alanya. De hogy nincs, azaz, hogy nem is lehetséges, az nem igaz.

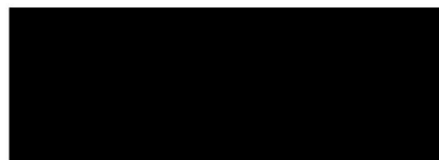
A jogtalan hátrány okozásának célzata esetén nem is képzelhető el az, hogy a célzat tárgya ne „más” (személy) legyen, azaz hogy ne legyen passzív alanya a bűncselekménynek.

Az sem helyes álláspont, hogy mivel a törvényi tényállás eredményt nem tartalmaz, ezért áttételes a sérelem. A Be. 51. § (1) bekezdése nem csak azt tekinti sértettnek, akinek a jogát meg is sérti a bűncselekmény, hanem azt is, akinek a jogát veszélyezteti. Tehát nem kell, hogy be is következzen az eredmény (a tényleges jogsérelem). Az eredmény azért nem szerepel a törvényi tényállásban, mert a törvény már a szándékot is bünteti, még abban az esetben is, ha az eredmény esetleg be sem következik. Azonban a jogtalan hátrány okozásának célzatával megvalósult hivatali visszaélés esetében az eredmény mindig bekövetkezik. Ugyanis a sértettnek a pártatlansághoz való alapvető joga minden esetben sérül.

Amennyiben a jogalkotó ki akarta volna zárni a sértetti fellépés lehetőségét az adott bűncselekményre nézve, úgy a Be. szövegét ennek megfelelően alkotta volna meg. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a jogszabályokkal szemben alkotmányos követelmény, hogy azok rendelkezései világosak legyenek a norma címzettjei számára. Az Alaptörvény 28. cikke szerint a jogszabályokat a józan észnek megfelelően kell értelmezni, és feltételezni kell, hogy erkölcsös célt szolgálnak. Azok alapján, hogy egy bíró a cégünknek a Btk. 305. § a) pontjába ütközően jogtalan hátrányt kívánt okozni, és a Be. 51. § (1) bekezdése alapján sértett az, akinek jogos érdekét a bűncselekmény veszélyeztette, józan ésszel csakis az következhet, hogy cégünk sértettnek minősül. Ellenkező esetben a norma nem volna világos, nem volna eldönthető egyértelműen, hogy ki minősül sértettnek, és ki nem. A szabályozás célja, hogy abban az esetben, ha az ügyészség nem lát alapot a vádemelésre, az a személy, aki ellen a jogtalan hátrány okozásának célzata irányult, eldönthesse, hogy kíván-e vádat emelni. Erkölcstelen volna kizárni a bűncselekmény elszenvetőjét ebből a lehetőségéből.

Budapest, 2018. március 27.

Tisztelettel:

Dr. Kende Péter ügyvéd